

GHT 1978-11-03

Den nye marinchefen:

"Klart man är lite bitter - ibland"

En månad gammal som marinchef kom viceamiral, 56-årig Per Rudberg, på Göteborgsbesök. Officiellt för att låta sig informeras om personal, organisationer och uppgifter inom Göteborgs kustartilleriförsvaret och det därmed sammanhängande försvarsområdet men också för att idka miljöstudier. Han beskrev sig själv på ett sympatiskt småironiskt sätt som en "förfinad piprensare". Den som därmed trodde att han skulle rensa luften i den sedan länge animerade strategiska debatten om det marina Väst kustförsvaret blev dock besviken.

Per Rudberg - senast militärområdsbefälhavare för nedre Norrland med vårt lands geografiska mittpunkt, Östersund, som tjänstgöringsort - var inte beredd att i detta inledande skede av sin nya ansvarsfulla befattning gå in på några detaljer, och än mindre, att avge några förpliktande löften. Och man kan förstå honom, ty utom den försiktighet som numera alltid präglar svenska generalers och amiralers pressuttalanden tillkommer förstås ovissheten om den nya regeringens värderingar och Militära målsättningar.

Per Rudbergs marina strategi går dock uppenbart ut på att man inte kan eller skall prioritera olika delar av vårt land - tidigare har det varit populärt att göra indelningen 1) mellersta ostkusten, 2) sydkusten och 3) västkusten - utan att, liksom en tänkt angripare, inte bara se hela Sverige utan hela den skandinaviska halvön som en helhet.

- I händelse av en storkonflikt mellan stormaktsblocken kommer det ofelbart att bli en intensiv kapplöpning när det gäller att säkra Östersjö-utloppen och den norra europeiska flanken, sade Per Rudberg, som också menade att det därmed kommer att "hända allvarliga saker relativt snabbt, vilket betyder att det blir dragigt längs västkusten. . ."

Det strategiska tänkandet och framförallt balansen mellan Warszawapakten och NATO har också under de senaste åren gått en klar marin inriktning. Tidigare var det de väldiga styrkorna av mekaniserade armédivisioner som

står emot varandra på kontinenten som .tilldrog sig det största intresset. Numera kan man - fast naturligtvis i något mindre omfattning - tala om två liknande marina blockbildningar.

- Särskilt Sovjets marina upprustning har under de senaste åren varit explosiv, sade Per Rudberg.

Den viktiga nordflanken

Och därmed torde det stå klart att hela Skandinavien befinner sig i den så kallade hetluften. Visst har alltid Östersjöutloppen varit synnerligen betydelsefulla och är det fortfarande, men därtill kommer att NATO tvingas möta Warszawapaktens marina expansion längs hela den militärpolitiskt mer och mer viktiga nordflanken

Det vore orealistiskt att tro att haven utanför och luftrummen ovanför Västkusten skulle respekteras som neutrala områden i händelse av en sådan kapplöpning i två huvudriktningar. Även om vårt land vid ett storkrig inledningsvis skulle kunna uppnå den stora målsättningen - neutralitet - kommer Västkusten tveklöst att bli föremål för incidenter, och kanske till och med kupper. Om västkustförsvaret då inte har de kvalitativa och kvantitativa resurser för att inge erforderlig respekt och hålla rent på den dragiga kusten, kommer förmågan att upprätthålla strikt neutralitet att ifrågasättas - och sedan vet man troligtvis vad som händer.

En eftergiftspolitik av den generositet som visades Nazi-Tyskland under det senaste världskriget lär aldrig bli accepterad av någon part. **Båda** blocken är i det fallet litet för väl förberedda och har lärt sig pokerspelet. Tyvärr.

Terrorbalansens riktning

Detta är GHT:s egna funderingar och det vore oss naturligtvis fjärran att påstå att de inspirerats av den nye marinchefens besök. De har också med skärpa tidigare framförts, men det är klart att de nu på flytt aktualiseras, särskilt som Per Rudberg säger:

- Den så kallade terrorbalansen i Europa koncentreras mer och mer mot norr och nordväst.

Per Rudberg erkänner också att "den marina uttunningen" av västkustförsvaret för honom ter sig bekymmersam. Kanske inte kvalitativt, utan kvantitativt.

Han har också i sin programförklaring skrivit:

Det finns många områden där jag redan nu ser förändringar som enligt min åsikt mycket starkt talar för ökad tyngd åt det marina försvaret. Ett exempel är utvecklingen inom stormakternas strategiska doktriner och

handlande ifråga om kontrollen över haven. Ett annat är den ökade vikt som läggs vid det strategiskt heta område som den europeiska nordflanken det vill säga Skandinavien, utgör. Ett tredje är den intressekamp om havens och havsbottens tillgångar, som är uppenbar för varje vaken iakttagare. Och ingen behöver tveka om stormakternas utomordentliga intresse för framtidens strategiska råvaror som till exempel urantillgångar för energiförsörjning.

Även om inte viceamiralen talar klartext är det uppenbart att han syftar på Nordsjöoljan och de rika uranfyndigheterna i Ranstad

Per Rudberg vill ha fler örlogsbaserade fartyg längs västkusten och ett kraftigt upprustat kustartilleriförsvaret. Målsättningen är fortfarande att förhindra invasion, men om inte den fortsatta materielanskaffningen blir stabil kan det tänkas att den svenska marinen tvingas till ambitionssänkningar.

- Jag erkänner utan tvekan att det måste kännas mycket bittert för de militära chefer som på nära håll upplever behoven, men endast får ord i stället för resurser. Och särskilt bittert är det när man vet att vi har den personella och materiella förmågan, men inte tar vara på den.

Enligt vår uppfattning är det i högsta grad oansvarigt av politikerna att ge de militära cheferna större uppgifter och ansvar än vad som svarar mot resurserna. Och det är vad man håller på med i dagens Sverige. Tricket med Potemkinkulisser har blivit litet för gammal.. .

LENNART CRUSNER